

การพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา
ดอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
Academic Development of Education Development Network Group
Doi Santikeeree under Chiangrai Primary Educational Service
Area Office 3

สายใจ ไวกม¹

ปรีชาชาญ อินทรชิต² กฤษ ไชยดวงจินดา³ ชญาดา วรรณภีระ⁴

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่

²อาจารย์ ดร. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่

³อาจารย์ ดร. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ประชากรของการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอน จำนวน 85 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (ค่าเฉลี่ย = 3.87) รองลงมา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่น (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 3.83) ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.80) และ ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 3.75)

ข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม (ความถี่ = 26)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการสนับสนุนให้ครูมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน (ความถี่ = 21) ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีการกำหนดนโยบายและขั้นตอนการดำเนินงานกระบวนการวิจัย (ความถี่ = 20) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น (ความถี่ = 26) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ ประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (ความถี่ = 25)

แนวทางการพัฒนางานวิชาการ พบว่า สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดนโยบายการจัดโครงสร้างให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน พัฒนาครูผู้สอนให้เน้นความสำคัญของการสอนให้มากกว่าในตำรา ควรมีการปรับเปลี่ยนในเรื่องการย้ายของบุคลากรที่ทำให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และ การแก้ปัญหาขาดความต่อเนื่อง ครูผู้สอนควรมีความรู้ประสบการณ์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพอเพียงกับความต้องการ ครูผู้สอนควรจัดทำแผนเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ควรส่งเสริมสถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายเดียวกันจัดการสัมมนาทางวิชาการ ควรเพิ่มความรู้เพื่อให้ชุมชน ชาวไทยภูเขา มองเห็นความสำคัญของการศึกษา จัดให้มีการออกแบบการเรียนการสอนที่ดี ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนฝึกอบรมเพิ่มประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ : การพัฒนา งานวิชาการ สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา

Abstract

The purposes of the investigation were to study situations, problems, and recommendations of academic management among educational institutions in the Doi Santikeeree educational development network group. The Population of this study were 85 teachers and 10 experts.

The results were revealed that among schools in the Doi Santikeeree educational development network group under Chiang Rai Primary

Educational Service Area office 3, their academic development conditions in the overall was entirely high level (mean = 3.82); when considering in each aspect of academic development, all aspects were high level also. The first mean score was cooperation planning with other organizations in academic development (mean = 3.87); the second mean score was development of learning process (mean = 3.84); the third mean score was curriculum development of educational institutions (mean = 3.83); the fourth mean score was evaluation and credit transfer (mean = 3.80); and lastly, development of instructional aids and technology for learning (mean = 3.75).

The Doi Santikeeree educational development network group raised five recommendations as follows: 1) curriculum development of educational institutions and curriculum administration should be proper (frequency = 26); 2) development of learning process should support the lecturers preparing the contents and activities corresponding with individuals and emphasis of thinking process of student (frequency = 21); 3) evaluation and credit transfer should add self-determined policy and research process (frequency = 20); 4) cooperation planning with other schools and organizations in academic development should cover resource mobilization for education, reinforcement of the student growth in all dimensions as well as inheritance of local norms, traditions, arts, and culture (frequency = 26); and finally, development of instructional aid and technology for learning should evaluate instructional aids, innovation, and technology in learning (frequency = 25).

The development academic approaches were proposed that The Basic Education Commission should define the policy of construction properly for demands of learners, strengthen lecturers to emphasize their teaching rather than study in textbook, adjust lecture movement that affected learning process, and resolve discontinuous learning. On the other hand, lectures should be knowledgeable and experienced in management of learning

process, using modern instructional aids and technology and also essential for the need. Moreover, lecturers should plan for evaluation and assessment, encouragement of educational institutes which were members of the network in organizing the academic seminar, increment of knowledge for community and mountaineers to recognize education importance, well design of learning and teaching, and lastly, add-on coaching and additional experience in learning and teaching process.

Keyword : Development, Academic, Educational Institutes,
Educational Development Network Group

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้กล่าวว่าการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบันระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559: ระบบออนไลน์) คนที่มีคุณภาพจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพคือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่บุคคลและสังคมทำให้เป็นคน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม

มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4)

ผลจากการทดสอบระดับชาติปีการศึกษา 2556 พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ คະแนนทุกรายวิชาต่ำกว่าขีดจำกัดล่าง ซึ่งสาเหตุอาจเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ปัจจัยหลัก คือ สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรียังขาดแคลนครู หลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนยังคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาเองไม่ได้ การบริหารงานวิชาการยังขาดการพัฒนาอย่างจริงจัง ผลการปฏิบัติงานในหลาย ๆ ด้าน จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว (รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี, 2556 : 52-57)

จากข้อมูลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะทราบถึงการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เป็นอย่างไร เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน รวมจำนวน 85 คน ในสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาโดยสันติคีรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2557 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนางานวิชาการ ใช้วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง จำนวน 5 คน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานวิชาการ ใช้วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรอิสระ คือการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน
ตัวแปรตาม คือ การพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา
โดยสันติคีรี สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แนวทาง
การพัฒนาคุณภาพวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3 ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured
interview) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามสภาพการพัฒนา
คุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 3 มาวิเคราะห์แล้วตั้งเป็นประเด็นคำถามนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทาง
การพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 และ แบบตรวจสอบความ
เป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้
ให้แนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความเป็นไปได้ขอแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนา
การศึกษาโดยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์เท-
เซียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือ สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 การทำหนังสือขอความร่วมมือ
สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ
5. จำแนกแบบสอบถาม โดยคัดแยกฉบับตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว
นำคะแนนที่ได้จัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

การหาแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา
ที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษา จำนวน 5 ท่าน

การตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีผู้ตรวจสอบความเป็นไปได้เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษา จำนวน 5 ท่าน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความเชื่อมั่น ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอຍสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) รองลงมา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.84$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.83$) ด้านการวัดผล ประเมินและการดำเนินการเทียบโอนการเรียนรู้ในระดับ มาก ($\mu = 3.80$) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.75$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปผลวิจัยดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) รองลงมา จัดทำโครงสร้างและสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84$) มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเองโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา และนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$) ตามลำดับ และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรให้เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.74$)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครู

จัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.95$) รองลงมา มีการสนับสนุนให้ครูมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) ส่งเสริมสนับสนุนยกย่องครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความสามารถในการจัดและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ มีการสนับสนุนให้ครูมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดถนัดของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$)

ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) รองลงมา มีการกำหนดการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียนเป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) มีการกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาและสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ มีการกำหนดนโยบายและขั้นตอนการดำเนินงานกระบวนการวิจัยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.61$)

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนรวมถึงการร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.02$) รองลงมา มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$) สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$)

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก

คือ มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดการและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.95$) รองลงมา มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$) มีการพัฒนาและใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.87$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ ประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อ การศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.54$)

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัญหาที่มีค่าความถี่สูงสุด

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่า ปัญหา คือ ไม่สามารถพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการของท้องถิ่น ($f=18$) ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดอบรมครูผู้สอนใน สถานศึกษาในเรื่องของการนำหลักสูตรไปใช้ ($f=26$)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่าปัญหา คือ เวลาในการสอนน้อย วิชาเรียน มีมาก ($f=28$) ข้อเสนอแนะ คือ ครูผู้สอนควรมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ($f=21$)

ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบปัญหา คือ การวัดผล ประเมินผลไม่สอดคล้องกับความจริงในสภาพสังคมปัจจุบัน ($f=17$) ข้อเสนอแนะ คือ จัดการวัดผลประเมินผลให้ตรงตามหลักสูตรแกนกลาง ($f=20$)

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น พบปัญหา คือ มีการประสานงานแต่ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($f=24$) ข้อเสนอแนะ ควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาภายในกลุ่ม ($f=26$)

ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบปัญหา คือ ครูผู้สอน ขาดเทคนิคการใช้สื่อและการสร้างสื่อ นวัตกรรม ($f=22$) ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดอบรม ในการสร้างสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน ($f=25$)

แนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา ตอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

ด้านพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คือ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายให้กับเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา

การจัดโครงสร้างควรจัดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียนต้องปรับปรุงครูผู้สอนควรให้ความสำคัญการสอนให้มากกว่าในตำรา

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ควรมีการปรับเปลี่ยนในเรื่องการย้ายของบุคลากรบ่อยครั้ง (ย้าย) ทำให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง การจัดอบรมแบบเข้มให้กับครูในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้

ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน คือ ครูผู้สอนควรจัดทำแผนที่ชัดเจนในการวัดผล ประเมินผล ควรเพิ่มความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวัดผล ประเมินผล การพัฒนาเครื่องมือยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น คือ ควรมีการส่งเสริมสถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายเดียวกันมีการสัมมนาร่วมกับชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนเป็นชาวไทยภูเขา ควรเพิ่มความรู้เพื่อให้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของการศึกษา

ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญต่อการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อยไป การผลิตสื่อไม่สม่ำเสมอ มีการออกแบบการเรียนการสอนที่ดี ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การวิจัยการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยสันติศิริสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ จัดทำโครงสร้างและสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุนให้ครูมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด

ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา มีการกำหนดการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียนเป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนรวมถึงการร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปัญหาการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นเพราะว่า ไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาหลักสูตร และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นเพราะว่า เวลาในการสอนน้อยวิชาเรียนมีมาก ครูผู้สอนขาดความเอาใจใส่ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และครูผู้สอนไม่สามารถสอนทุกวิชาอย่างเต็มศักยภาพ

ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เป็นเพราะว่า การวัดผล ประเมินผลไม่สอดคล้องกับความจริงในสภาพสังคมปัจจุบัน การวัดผล ประเมินผลเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องและ ครูผู้สอนสอนไม่ตรงตามตัวชี้วัด

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นเป็นเพราะว่า มีการประสานงานแต่ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อุปสรรคในการรวมกลุ่มของสถานศึกษาแต่ละแห่งและ การประสานงานร่วมกับชุมชนค่อนข้างลำบาก

ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นเพราะว่า ควรจัดอบรมในการสร้างสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน ควรแลกเปลี่ยนและมีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมระหว่างครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นเพราะว่า ควรจัดอบรมครูผู้สอนในสถานศึกษาในเรื่องของการนำหลักสูตรไปใช้ จัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นเพราะว่า ครูผู้สอนควรมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ควรจัดอบรมครูผู้สอนที่ไม่จบเอกวิชาโดยการอบรมในกลุ่มสาระต่าง ๆ และครูผู้สอนควรจัดทำแผนบูรณาการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกรายวิชา

ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เป็นเพราะว่า ควรจัดการวัดผลประเมินผลให้ตรงตามหลักสูตรแกนกลาง ครูผู้สอนควรได้รับความรู้ในเรื่องการประเมินผลอย่างแท้จริงตรงตามกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น เป็นเพราะว่า ควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาภายในกลุ่ม ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องจริงจังในด้านวิชาการและควรมีตัวแทนคอยประสานความร่วมมือร่วมกับชุมชน

ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นเพราะว่า ควรจัดอบรมในการสร้างสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน ควรแลกเปลี่ยนและมีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมระหว่างครูผู้สอน น่าจะเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลาย มีกิจกรรมอื่นภายนอกเข้ามาในสถานศึกษาซึ่งทำให้กระบวนการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

แนวทางการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรมีการดำเนินการโดยการพัฒนางานวิชาการ

ด้านพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา แนวทาง คือ กระทรวงศึกษา หรือสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดนโยบายให้กับเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา การจัดโครงสร้างควรจัดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียนต้องปรับปรุง ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญการสอนให้มากกว่าในตำรา

การพัฒนาวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แนวทาง คือ ควรมีการปรับเปลี่ยนในเรื่องการย้ายของบุคลากรบ่อยครั้ง (ย้าย) ทำให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง เด็กและครูผู้สอนต้องเสียเวลาปรับตัวเข้าหากัน ทำให้การแก้ปัญหาขาดความต่อเนื่อง ครูผู้สอนควรมีความรู้ประสบการณ์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพอเพียงกับความต้องการ

การพัฒนาวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน แนวทาง คือ ครูผู้สอนควรจัดทำแผนที่ชัดเจนในการวัดผล ประเมินผล ควรเพิ่มความเข้าใจในกระบวนการวัดผล ประเมินผล การพัฒนาเครื่องมือยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง

การพัฒนาวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น แนวทาง คือ ควรมีการส่งเสริมสถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายเดียวกัน มีการสัมมนาร่วมกันชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนเป็นชาวไทยภูเขา ควรเพิ่มความเข้าใจให้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของการศึกษา

การพัฒนาวิชาการด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทาง คือ ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญต่อการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อยไป การผลิตสื่อไม่สม่ำเสมอ มีการออกแบบการเรียนการสอนที่ดี ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นครูบรรจุใหม่เป็นส่วนมาก

ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้พิจารณาจากความเป็นไปได้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันของแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วยงานวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แล้วพบว่า มีความครอบคลุมสำหรับแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยสันติคีรี คือ คุณภาพทางการเรียนของผู้เรียน โดยมีผลมาจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายในเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ การดำเนินงานการวิจัยและพัฒนา มีการระดมทรัพยากร และการประเมินการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรมีการวางแผนด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินงานตามแผนด้าน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเรื่อง การบริหารกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2 ควรวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนางานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.3 ควรวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการพัฒนางานวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.4 ควรวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คู่มือการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **คู่มือการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กุลานาล อัจฉริยะสงคราม. (2554). **สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2.** วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- พรรณณภา อิงพงษ์พันธ์. (2554). **การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงาน
งานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มการศึกษา
ท้องถิ่นที่ 1.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
กรุงเทพมหานคร.
- วัฒนา โจน์เจริญชัย. (2553). **การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย.** ค้นคว้าแบบอิสระ
ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- สัจจวรรณ ทรรพวุฒ. (2555). **การพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานด้วยการจัดการคุณภาพ.** มหาวิทยาลัยราชภัฏสุนันทา. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) (Online).**
สืบค้นจาก <http://www.nesdb.gp.th>